

IZ TUJIH REVIJ

SOCIALNA OPORA OB RAZVEZI

Monika Henderson, Michael Argyle, Source and nature of social support given to women at divorce /separation, British Journal of Social Work, 15, 1985, 1. 85-65.

Študije o odnosu med življenjskimi spremembami in fizičnimi ali psihičnimi boleznimi so pokazale močno povezavo med obremenilnimi dogodki v življenju in boleznimi. Te študije so tudi pokazale, da socialne suportivne mreže blažijo ta odnos. Mnogi avtorji tudi ugotavljajo, da na zdravje in srečo veliko bolj vplivajo socialni odnosi kot pa dohodek, družbeni status ali izobrazba. Z raziskavami so tudi že dokazali, da je smrtnost najvišja pri tistih ljudeh, ki imajo najmanj socialnih stikov, oz. pri tistih, ki so najmanj povezani. Smrt bližnjega ali druge izgube navezanosti so med največjimi povzročitelji stresnih dogodkov v življenju. Poleg tega, da so ti dogodki že sami po sebi obremenilni, pa tudi povzročijo izgubo primarnega vira socialne opore, tako da je posameznik dvojno prizadet. Študije so tudi pokazale dvojno dovzetnost za telesne in duševne bolezni med vdovelimi in razvezanimi kot pri poročenih. Poleg večje dovzetnosti za bolezni je razveza še posebej povezana z manjšim zadovoljstvom in srečo. Razvezane ženske so bolj nesrečne kot ženske brez otrok (33% oz. 84%). Razveza botruje tudi visoki stopnji depresivnosti, bojazni, osamljenosti in šibkemu samospoštovanju, ki pa se delno ublaži tri do štiri leta po razvezi. Vendar je prilagoditev po razvezi v veliki meri odvisna od vrste socialne mreže. Rezultati raziskave so pokazali, da imajo tisti, ki so se po razvezi uspešno prilagodili, manj goste mreže z nižjim razmerjem sorodstvenih vezi kot manj uspešni. Manj goste mreže so bolj učinkovite, ker: 1. omogočajo dostop do partnerjev, ki imajo različne vloge, 2. vključujejo večjo odprtost do sprememb, ker vsebujejo odnos med dvema osebama in ne skupinama, 3. zagotavljajo večjo možnost iskanja novega partnerja s komplementarnimi interesi razvezani osebi. Vendar ne le vrsta mreže temveč tudi značilnosti

dane podpore lahko vplivajo na koristnost socialne mreže pri omilj-tvi obremenitve.

Članek obravnava dva dejavnika: vrsto dobljene socialne pomoči in vir socialne opore v obdobju takoj po razvezi. V študijo je zajetih 30 ločenih ali razvezanih žensk od 28. do 62. leta, ki so bile ločene od enega do šestih let. Anketiranke so prosili, naj razvrstijo po pomembnosti vire in vrste opore, ki so jo prejele v prvih šestih mesecih po razvezi. Opore so bile razdeljene v štiri razrede: sorodniki, prijatelji, prostovoljci ter specializirane strokovne službe. Rezultati so pokazali, da so prijatelji - posebno prijatelji istega spola - glavni vir socialne opore. Sledijo jim ožji družinski člani in lastni otroci, medtem ko igrajo strokovne službe drugotno vlogo. Iz raziskave lahko sklepamo, da so socialne mreže več dimenzionalne. Ne le, da imajo različni viri različno pomembnost, ampak je njihova pomembnost odvisna od vrste opore, ki jo nudijo. Oba vidika pa podpirata potrebo po široki zasnovanosti socialne mreže, ki vključuje tako družino kot tudi prijatelje. Ocenjena pa je tudi vloga formalnih organizacij pri nujenju pomoči. Ugotovitve raziskave so predvsem pomembne za strokovne ustanove, ki se ukvarjajo s temi problemi. Rezultati so jasno pokazali, da so formalne službe le redko primarni vir pomoči, celo pri dejavnostih, ki so tradicionalne za te službe. Zato bi bilo dobro, ko bi formalne službe mobilizirale svojo mrežo strank ter vzpodbujale in podpirale obstoječe skupine za vzajemno pomoč.

Lidija Kunič